

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
15 червня 2022 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №11 від 30.06.2022 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 261 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

ТАШМАТОВ Вячеслав Абдуллайович

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УКРАЇНІ

Професійна діяльність поліцейських передбачає особливості, які спричиняють виникнення негативних емоційних станів і порушень перебігу психічних процесів. До таких особливостей можна віднести: постійні контакти з різними категоріями громадян, особами, які перебувають під дією алкоголю та наркотичних речовин, психічно хворими; наявність конфліктних ситуацій, які можуть відбуватися як з громадянами, так і з колегами або керівництвом. Велика завантаженість на роботі, тривалі зміни (12–15 годин і довше), велика кількість викликів (у великих містах), робота в нічний час, постійна зосередженість під час виконання службових завдань, все це призводить до хронічної фізичної та психічної втоми.

Значна частка обстежених працівників поліції відчують труднощі в управлінні власними емоціями (48%), розумінні емоційного стану інших людей (40%), здатності впливати на поведінку громадян (38%). Майже третина обстежених відзначають часте виникнення негативних психічних станів (агресії, тривоги, страху, підозрілості, ненависті тощо) у процесі професійної діяльності (28%), четверта частина потребують психологічної допомоги у процесі діяльності. Також значними є потреба у професійно-правовій (40%), психологічній підготовці (45%)[5].

Для якісного виконання роботи правоохоронців, передбачено проведення повного циклу психологічного забезпечення поліцейської діяльності, який в себе включає:

1) психологічне вивчення об'єктів системи психологічного забезпечення - процес визначення в особи провідних індивідуально-психологічних особливостей, якостей і рис характеру, мотивації її поведінки, психофізіологічних, емоційних реакцій та станів, закономірностей перебігу психічних процесів, рівня розвитку інтелекту, пізнавальної сфери, особливостей мислення, пам'яті, уваги, емоційно-вольової сфери, способу прийняття самостійних рішень, наявності лідерських тенденцій, загального розвитку комунікативних якостей, схильності до управлінської діяльності, прогнозування стресостійкості, успішності у певних умовах професійної діяльності, психологічної готовності до несення служби в екстремальних ситуаціях.

Цей напрям реалізується шляхом психологічного дослідження з використанням формалізованих методик (тести, опитувальники, проєктивні та психофізіологічні методики) та малоформалізованих методик (спостереження, бесіди, інтерв'ю, аналіз продуктів інтелектуальної діяльності індивіда);

2) психологічна підготовка об'єктів системи психологічного забезпечення - процес формування у працівників поліції, поліцейських закладів вищої освіти (далі ЗВО), курсантів (слухачів) професійно-психологічної надійності,

стійкості, готовності до різноманітних умов службової діяльності, навичок конструктивної комунікації з населенням.

Цей напрям реалізується шляхом проведення навчальних, практичних занять із використанням інноваційних методів, технологій, інтерактивних форм навчання (ділові ігри, моделювання ситуацій, тренінги);

3) психопрофілактична робота щодо об'єктів системи психологічного забезпечення - комплекс організаційних, психологічних, просвітницьких, психопрофілактичних заходів, що проводяться з метою підтримки оптимальної працездатності працівників поліції, курсантів (слухачів), поліцейських ЗВО, зведення до мінімуму впливу на них несприятливих чинників службової діяльності, збереження їх психологічного та фізичного здоров'я.

Цей напрям реалізується шляхом комплексу психологічних, діагностичних, просвітницьких, практичних заходів та передбачає проведення цільових психодіагностичних досліджень, експрес-діагностики, консультування, заходів психокорекції, функціонування психотренінгових комплексів, кімнат психологічної саморегуляції, сприяння в організації та проведенні психологічної реабілітації працівників поліції, які перебували в екстремальних ситуаціях;

4) підтримка та оптимізація соціально-психологічного клімату в колективах - процес формування оптимальних соціально-психологічних умов для підтримки високої працездатності та ефективної діяльності колективів.

Цей напрям реалізується шляхом анкетування працівників поліції, курсантів (слухачів), поліцейських ЗВО, здійснення моніторингу стану соціально-психологічного клімату в колективах, виявлення чинників, що негативно позначаються на ефективності діяльності, працездатності колективів, методом оцінки взаємин членів колективу, узагальнення та аналізу отриманих даних, що оформлюється довідкою про результати проведення опитування працівників поліції, поліцейських ЗВО, курсантів (слухачів), а також проведення заходів корекції внутрішньокolleктивних відносин, надання відповідних рекомендацій для підвищення ефективності професійної діяльності колективів;

5) психологічне супроводження службової діяльності працівників поліції, у тому числі в ході проведення ними оперативних заходів та слідчих дій, - комплекс організаційних, просвітницьких, психологічних заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності працівників поліції із забезпечення публічної безпеки та порядку, протидії злочинності.

Цей напрям реалізується шляхом надання психологічних консультацій працівникам поліції, складання психологічних портретів підозрюваних, обвинувачених осіб, надання необхідної психологічної допомоги в ході проведення допитів, у тому числі неповнолітніх осіб;

б) психологічне супроводження освітнього процесу у ЗВО - комплекс заходів, спрямованих на забезпечення адаптації курсантів (слухачів) до умов навчальної і подальшої службової діяльності, сприяння їх особистісному зростанню та професійному становленню.

Цей напрям реалізується шляхом здійснення відповідних психологічних заходів (анкетування, спостереження, індивідуальні та групові консультації, проведення тренінгів, навчання курсантів (слухачів) основним психологічним методам та прийомам саморегуляції для формування навичок ефективної адаптації до умов подальшої професійної діяльності) [4].

Підбиваючи підсумки, необхідно зазначити, що робота з психологічної підготовки має передбачати набуття та вдосконалення поліцейськими:

- знань про: психологічні особливості професійної правоохоронної діяльності поліцейських; специфіку психологічної готовності поліцейських і психологічної стійкості як її складової; особливості формування мотиваційних складових психологічної готовності поліцейських до діяльності; розвиток особистісних складових професійно-психологічної готовності та професійно важливих якостей поліцейського;

- навичок щодо: формування психологічної стійкості до виконання службових завдань в особливих умовах; розвитку комунікативних якостей та лідерського потенціалу; психологічного впливу на об'єкти професійної діяльності; формування готовності до застосування засобів примусу; розвитку умінь управління конфліктами; розвитку навичок психічної саморегуляції; протидії професійному стресу в службовій діяльності; розвитку операціональних складових професійно психологічної готовності поліцейських; володіння прийомами особистої безпеки в екстремальних ситуаціях тощо[5].

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40–41 (9 жовтня). – Стор. 1970. – Ст. 379.

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 «Про затвердження Положення про Національну поліцію» <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248607704>.

3. Наказ МВС України від 26.01.16 № 50 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України» <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>

4. Наказ МВС України від 06.02.2019 № 88 «Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19#top>.

5. Тімченко О.В., Барко В.В. Шляхи формування психологічної готовності до професійної діяльності у персоналу Національної поліції України. Вісник Національного університету оборони України - 3 (56) /2020 – 112 с.